

Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse, loomakaitseaduse, loomatauditõrje seaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse muutmise eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest viia eelnimetatud seadus kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 07.04.2017, lk 1–142) (edaspidi *ametliku kontrolli määrus* või *määrus (EL) 2017/625*), mida hakati kohaldama 2019. aasta 14. detsembrist, ning vajadusest nimetatud määrust rakendada.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 882/2004¹ oli kehtestatud ametliku kontrolli korraldamise ühtne õigusraamistik. Kõnealune raamistik parandas oluliselt ametliku kontrolli tõhusust, Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) toidutarneahela õigusaktide järgimise tagamist ja kaitset riskide eest, mis mõjutavad inimeste, loomade ja taimede tervist ja loomade heaolu EL-is, ning keskkonna kaitset riskide eest, mis võivad tuleneda geneetiliselt muundatud organismidest (edaspidi *GMO*) ja taimekaitsevahenditest. EL-i toidutarneahela õigusaktides on mitmeid sätteid, mille täitmise tagamine ei olnud määrusega (EÜ) nr 882/2004 üldse reguleeritud või oli seda ainult osaliselt. Näiteks oli eraldi reguleeritud loomade, veterinaarravimite jääkide ja loomsete kõrvalsaaduste üle tehtav ametlik kontroll. Ametliku kontrolli määruse eesmärgiks on kehtestada ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute ühtlustatud EL-i raamistik, mis kehtib kogu toidutarneahelas, võttes arvesse määruses (EÜ) nr 882/2004 ja asjaomastes valdkondlikes õigusaktides ametliku kontrolli suhtes kehtestatud norme ning nende kohaldamisel saadud kogemusi. Ametliku kontrolli määrusega uuendati ametlike kontrollide regulatsiooni ja laiendati selle kohaldamisala. Seetõttu on vajalik ajakohastada või tunnistada kehtetuks mitmed loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse sätted.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.04.2004, lk 1–141).

Ametliku kontrolli määrusega tunnistati kehtetuks nõukogu direktiivid 89/662/EMÜ², 90/425/EMÜ³, 91/496/EMÜ⁴ ja 97/78/EÜ⁵, mis käsitlesid veterinaarkontrolli korraldust EL-is ja kauplemist kolmandate riikidega ning loomade ja loomsete saaduste sertifitseerimist. Selleks et vältida õiguslikke lünki, kuni võetakse vastu sellised rakendusaktid ja delegeeritud õigusaktid, millega sätestatakse loomade ja kaupade loetelud, mille suhtes kohaldatakse piiripunktis ametlikku kontrolli; erijuhtumid ja tingimused, mille puhul on loomad ja kaubad vabastatud piiripunktis tehtavast ametlikust kontrollist; sätestatakse erinormid piiripunktides tehtavale ametlikule kontrollile; sätestatakse erijuhtumid ja tingimused, mille puhul võivad pädevad asutused teha loomade ja kaubasaadetiste identsus- ja füüsilise kontrolli muus kontrollipunktis kui piiripunktis; sätestatakse identsus- ja füüsiliste kontrollide sagedusmäär loomadele ja kaupadele, mille suhtes kohaldatakse piiripunktis ametlikku kontrolli ja sätestatakse normid ühtsele siseseveodokumendile, on määruses (EL) 2017/625 sätestatud, et nõukogu direktiivide 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ asjakohaseid sätteid kohaldatakse kuni 14. detsembrini 2022 või varasema kuupäevani, mille Euroopa Komisjon kindlaks määrab. Arvestades, et komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/625⁶ sätestatud nõudeid liittoodetele EL-i toomisel kohaldatakse alles alates 21. aprillist 2021, on ettenähtud üleminekumeetmed ning liittoodete suhtes jätkatakse direktiivi 97/78/EÜ sätete kohaldamist kuni 20. aprillini 2021.

Lisaks täiendatakse loomakaitseseaduse § 60 lõikega 1¹, et selgemalt välja tuua Veterinaar- ja Toiduameti riikliku ja haldusjärelevalve piirid.

Loomatauditõrje seaduse, söödaseaduse, toiduseaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise on tingitud vajadusest viia nimetatud seadused koosõlla komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/625, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 looma- ja kaubasaadetiste ametliku kontrolli eeskirjadega, mida kohaldatakse läbi liidu toimuva transiidi, ümberlaadimise ja edasiveo korral, ning millega muudetakse komisjoni määruseid (EÜ) nr 798/2008, (EÜ) nr 1251/2008, (EÜ) nr 119/2009, (EL) nr 206/2010, (EL) nr 605/2010, (EL) nr 142/2011, (EL) nr 28/2012, komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/759 ja komisjoni otsust 2007/777/EÜ (ELT L 321, 12.12.2019, lk 73–98), mida hakati kohaldama 2019. aasta 14. detsembrist.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna toidu keemilise ja bioloogilise ohutuse büroo juhataja Maia Radin (tel 625 6529, maia.radin@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (tel 625 6151, arvo-mart.elvisto@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu ja seletuskirja õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

1.3 Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi menetluses oleva eelnõuga ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu on seotud EL-i õiguse rakendamisega.

² Nõukogu direktiiv 89/662/EMÜ veterinaarkontrollide kohta ühendusesiseses kaubanduses seoses siseturu väljakujundamisega (EÜT L 395, 30.12.1989, lk 13–22).

³ Nõukogu direktiiv 90/425/EMÜ, milles käsitletakse ühendusesiseses kaubanduses teatavate elusloomade ja toodete suhtes seoses siseturu väljakujundamisega kohaldatavaid veterinaar- ja zootehnilisi kontrolle (EÜT L 224, 18.08.1990, lk 29–41).

⁴ Nõukogu direktiiv 91/496/EMÜ, millega nähakse ette ühendusse kolmandatest riikidest saabuvate loomade veterinaarkontrolli korraldamise põhimõtted ning muudetakse direktiive 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ ja 90/675/EMÜ (EÜT L 268, 24.09.1991, lk 56–68).

⁵ Nõukogu direktiiv 97/78/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest ühendusse toodavate toodete veterinaarkontrolli põhimõtted (EÜT L 24, 30.01.1998, lk 9–30).

⁶ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/625, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 seoses teatavate inimtoiduks ettenähtud toodete ja loomade saadetiste liitu toomise nõuetega (ELT L 131, 17.05.2019, lk 18).

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

Eelnõuga muudetakse loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadust (RT I, 28.12.2018, 40), loomakaitseseadust (RT I, 13.03.2019, 16), loomatauditõrje seadust (RT I, 04.12.2019, 22), söödaseadust (RT I, 04.12.2019, 29), toiduseadust (RT I, 08.01.2020, 8) ja veterinaarkorralduse seadust (RT I, 04.12.2019, 31).

2. Seaduse eesmärk

Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse muutmise peamine eesmärk on viia seadus kooskõlla ametliku kontrolli määrusega, mille eesmärk on kehtestada ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute ühtlustatud EL-i raamistik, mis kehtib kogu toidutarneahelas.

EL-i õigusest tulenev põhimõte ei luba vahetult kohaldatavate õigusaktide sätteid korrata või neid riigisisises õiguses ümber kirjutada. Vahetult kohaldatava õigusakti mõte seisneb võimalikult selge regulatsiooni kaudu mingi nõude rakendamises kogu EL-is ühetaoliselt, mistõttu tuleb korduvad osad riigisisestest õigusaktidest välja jätta.

Eelnõu ettevalmistamisele eelnes seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*) koostamine. *VTK* toimiku number eelnõude infosüsteemis on 17-1411. *VTK* saadeti kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning Justiitsministeeriumile ning arvamuse esitamiseks Veterinaar- ja Toiduametile. Veterinaar- ja Toiduamet osales ametliku kontrolli määruse väljatöötamisel, samuti olid sellesse kaasatud Veterinaar- ja Toidulaboratoorium ning Põllumajandusuuringute Keskus. Ametliku kontrolli määrust on tutvustatud nii põllumajanduse ja maaelu arengu nõukogu kohtumisel kui ka käitlejatele suunatud teabepäeval. *VTK* kohta saadud tagasisidet on võetud arvesse seaduseelnõu väljatöötamisel. Justiitsministeerium kooskõlastas *VTK* märkusteta, andes mõned soovitusel, mida eelnõu seletuskirja koostamisel silmas pidada.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest paragrahvist, millest esimesega muudetakse loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadust (edaspidi *LKVetJS*), teisega loomakaitseseadust (edaspidi *LoKS*), kolmandaga loomatauditõrje seadust (edaspidi *LTTS*), neljandaga söödaseadust (edaspidi *SõS*), viiendaga toiduseadust (edaspidi *ToiduS*) ja kuuendaga veterinaarkorralduse seadust (edaspidi *VetKS*).

Eelnõu §-ga 1 muudetakse *LKVetJS*-i.

Eelnõu § 1 punktiga 1 asendatakse seaduses sõna „ühenduseväline” sõnaga „liiduväline” vastavas käändes. Eelnõuga tehtav muudatus on kooskõlas 1. juulil 2017 jõustunud uue tolliseadusega, milles võetakse esimest korda sõna „ühendus” asemel kasutusele sõna „liit” seoses EL-i uue tolliseadustiku rakendamisega. Muudatus tehakse *LKVetJS*-i § 1 lõigetes 1 ja 5, § 7 lõikes 2, § 18 lõigetes 1, 4 ja 10 ning § 22 lõikes 1. Ülejäänud sätted, kus esineb sõna „ühenduseväline”, muudetakse või tunnistatakse kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse *LKVetJS*-i § 1 lõikeid 2 ja 3. Täiendatakse *LKVetJS*-i § 1 lõikes 2 sätestatud kaudset viidet haldusmenetluse seadusele. Täienduse kohaselt kohaldatakse *LKVetJS*-is ettenähtud haldusmenetlusele haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades määruse (EL) 2017/625, muude EL-i õigusaktide ja käesoleva seaduse erisusi.

Muudetakse LKVetJS-i § 1 lõige 3 sõnastust, milles sätestatakse, et juhul kui kauba importimisel ei ole LKVetJS-i alusel kehtestatud ohutusmeetmetest tulenevat piirangut, ei kohaldata LKVetJS-i määruse (EL) 2017/625 artiklis 48 nimetatud looma- ja kaubakategooriate importimisele sama artikli alusel kehtestatud juhtumitel ja tingimustel. Määruse (EL) 2017/625 artikliga 48 antakse komisjonile õigus võtta vastu eeskirju, millega vabastatakse teatavatesse kategooriatesse kuuluvad loomad ja kaubad piiripunktis tehtavast ametlikust kontrollist juhul, kui erandi tegemine on põhjendatud. Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/2122⁷ on piiripunktis tehtavast ametlikust kontrollist vabastatud teaduslikul eesmärgil saadetud loomad ja kaubad; kaubad, mis on rahvusvahelistel liinidel sõitvas veovahendis ja mida ei laadita maha ning mis on ette nähtud meeskonna ja reisijate tarbeks; kaubad, mis kuuluvad reisijate isikliku pagasi hulka ja on ette nähtud isiklikuks tarbimiseks või kasutamiseks; kaubad, mis saadetakse väikeste saadetistena füüsilistele isikutele ja mis ei ole ette nähtud turule laskmiseks, ning lemmikloomad.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse LKVetJS-i § 2 lõike 1 sõnastust tulenevalt määrusest (EL) 2017/625. Muudatus võimaldab ka edaspidi kasutada pikka aega kasutusel olnud ja juurdunud termineid „veterinaarjärelevalve” ja „veterinaarkontroll”, millega tähistatakse riiklikku veterinaarjärelevalve ning tegevus- või muu loa andmise käigus tehtavaid toiminguid. Määruses (EL) 2017/625 on nimetatud mõisted hõlmatud terminitega „ametlik kontroll” ja „muu ametlik toiming”.

Muudatuse kohaselt tähendavad riikliku veterinaarjärelevalve käigus tehtavad toimingud (edaspidi *veterinaarjärelevalve*) ja tegevus- või muu loa andmise käigus tehtavad toimingud (edaspidi *veterinaarkontroll*) määruse (EL) 2017/625 artiklis 2 nimetatud toiminguid. Kehtivas seaduses on sätestatud, et veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll on LKVetJS-i tähenduses nõukogu direktiivi 89/662/EMÜ veterinaarkontrollide kohta ühendusesiseses kaubanduses seoses siseturu väljakujundamisega (EÜT L 395, 30.12.1989, lk 13–22) artikli 2 punktis 1 ning nõukogu direktiivi 90/425/EMÜ, milles käsitletakse ühendusesiseses kaubanduses teatavate elusloomade ja toodete suhtes seoses siseturu väljakujundamisega kohaldatavaid veterinaar- ja zootehnilisi kontrole (EÜT L 224, 18.08.1990, lk 29–41), artikli 2 punktis 1 nimetatud kontrollitoimingud. Seega muudetakse sätet määruse (EL) 2017/625 terminitele viitamiseks, kuid edaspidi ei ole seaduse tekstis vaja uusi termineid kasutada.

Määruse (EL) 2017/625 kohaselt peetakse ametliku kontrolli all silmas toiminguid, mida tehakse, et kontrollida, kas ettevõtjad täidavad EL-i toidutarneahela õigusaktides sätestatud nõudeid ning kas loomad ja kaubad vastavad ametliku sertifikaadi või kinnituse väljaandmiseks vajalikele erinõuetele. Lisaks on toidutarneahela õigusaktides antud EL-i liikmesriigi (edaspidi *liikmesriik*) pädevatele asutustele ülesandeid, mis on ametlikust kontrollist erinevad ja mida nimetatakse muudeks ametlikeks toiminguteks ning mille eesmärk on kaitsta looma- ja taimetervist ning loomade heaolu ning GMO-de ja taimekaitsevahendite puhul keskkonda. Kõnealuste ülesannete täitmine on üldsuse huvides ja neid tuleb täita selleks, et kõrvaldada, ohjeldada või vähendada ohte, mis võivad mõjutada inimeste, loomade või taimede tervist, loomade heaolu või keskkonda. Muude ametlike toimingute hulka kuuluvad toimingud, mille eesmärk on kontrollida loomataudide ja taimekahjustajate esinemist (epidemioloogiline jälgimine ja seire), ennetada ja piirata loomataudide ja taimekahjustajate levimist või likvideerida loomataudid ja taimekahjustajad, anda lube ja heakskiite ning väljastada ametlikke sertifikaate ja ametlikke kinnitusi.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse LKVetJS-i § 2 lõikega 4¹. Määruse (EL) 2017/625 artikli 103 lõike 1 kohaselt tuleb liikmesriigil määrata üks või mitu kontaktasutust, kes toimib

⁷ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2122, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 seoses piiripunktides ametlikust kontrollist vabastatud teatavate looma- ja kaubakategooriatega, reisijate isikliku pagasi ja selliste kaupade erikontrolliga, mis saadetakse väikeste saadetistena füüsilistele isikutele ja mis ei ole ette nähtud turule laskmiseks, ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 142/2011 (ELT 321, 12.12.2019, lk 45–63)

kontaktpunktina ja kes vastutab määruse (EL) 2017/625 artiklite 104–107 kohase pädevate asutuste vahelise teabevahetuse hõlbustamise eest. Nimetatud sättega määratakse Veterinaar- ja Toiduamet järelevalvekoostöö kontaktasutuseks määruse (EL) 2017/625 artikli 103 lõike 1 tähenduses. Sätte lisamisega LKVetKS-i ei kaasne olulisi lisakohustusi Veterinaar- ja Toiduametile, sest Veterinaar- ja Toiduamet on täitnud sarnast ülesannet juba ToiduS-i § 48¹ lõike 4, SöS-i § 8 lõige 5 ja VetKS-i § 5¹ lõike 1 alusel.

Eelnõu § 1 punktiga 5 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i § 2 lõiked 5, 6 ja 8. Kehtiva seaduse § 2 lõikes 5 on sätestatud Veterinaar- ja Toiduameti kohustus teha veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli alal koostööd teiste liikmesriikide pädevate asutustega. Määruse (EL) 2017/625 artiklid 102–108 käsitlevad liikmesriikidevahelist haldusabi ja koostööd, et liikmesriikide pädevad asutused annaksid piiriülest abi ja teeksid piiriülest koostööd. Liikmesriikidevaheline haldusabi ja koostöö on oluline, et tagada piiriülese mõjuga õigusnormide rikkumise korral meetmete võtmine nii liikmesriigis, kus nõuete rikkumine esimesena avastati, kui ka liikmesriigis, kust rikkumine alguse sai. Selline haldusabi ja -koostöö peaks eelkõige aitama pädevatel asutustel jagada olulist teavet, avastada rikkumisi ja neid uurida ning võtta tõhusaid ja proportsionaalseid meetmeid. Kuna nimetatud haldusabi ja -koostöö on reguleeritud määruses (EL) 2017/625, tuleb korduvad osad veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli alasest koostööst teiste liikmesriikide pädevate asutustega riigisisestest õigusaktidest välja jätta.

Paragrahvi 2 lõike 6 kohaselt pidi Veterinaar- ja Toiduamet kasutama veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli alal koostöö hõlbustamiseks liikmesriikide pädevaid asutusi ühendavat arvutisüsteemi. Sättes viidatud liikmesriikide pädevaid asutusi ühendava arvutisüsteemi all peeti silmas TRACES-t (kaubanduse kontrollisüsteem). Määrus (EL) 2017/625 nägi ette, et Euroopa Komisjon loob elektroonilise teabehaldussüsteemi (edaspidi *IMSOC*), et hallata, käidelda ja automaatselt vahetada ametliku kontrolliga seotud andmeid, teavet ja dokumente. Komisjoni hallatavate ja *IMSOC*-i integreeritavate teabesüsteemide hulka kuulusid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 178/2002⁸ ette nähtud ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 183/2005⁹ laiendatud toidu- ja söödaalane kiirhoiatussüsteem (*RASFF*), mille kaudu saab teatada toidust, toiduga kokkupuutuvast materjalist või söödast tulenevast otsesest või kaudselt riskist inimeste tervisele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429¹⁰ kohaselt loodav loomataudidest teatamiseks ja neid käsitlevaks aruandluseks kasutatav loomahaiguste teabesüsteem (*ADIS*), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031¹¹ kohaselt loodav taimedel ja taimsetel saadustel esinevatest taimkahjustajatest teatamise ja aruandluse süsteem (*EUROPPHYT*), haldusabi ja -koostöö tehnilised vahendid ning määruses (EL) 2017/625 osutatud süsteem *TRACES*. *IMSOC* toimib neid ühendava koostalitussüsteemina. Seetõttu ei ole enam korrektne riigisiseses õigusaktis sätestada, et Veterinaar- ja Toiduamet peab kasutama veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli alal koostöö hõlbustamiseks liikmesriikide pädevaid asutusi ühendavat arvutisüsteemi.

LKVetJS § 2 lõike 8 kohaselt kannab lisauuringutega seotud kulud kaubasaadetise eest vastutav isik, kui laboratoorsete analüüside tulemuste põhjal ei vasta loomad või loomsed saadused nõuetele. LKVetJS § 2 lõikes 7 on sätestatud viide, mille kohaselt kaetakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolliga seotud kulud VetKS-i 7¹. peatükis sätestatud korras. Kuna samasisuline

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 01.02.2002, lk 1–24).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 183/2005, millega kehtestatakse sööda hügieeni nõuded (ELT L 35, 08.02.2005, lk 1–22).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.03.2016, lk 1–208).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimkahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4–104).

laboratoorsete lisauuringute säte sisaldub juba VetKS-i § 35³ lõikes 10, ei ole vajalik LKVetJS-is seda korrata. Otstarbekas on kogu laboratoorsete uuringutega seonduvate kulude kandmise regulatsioon jätta VetKS-i veterinaarjärelevalve tasu reguleerivasse peatükki.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse LKVetJS-i § 2 lõigetega 9 ja 10. Lõike 9 kohaselt nimetatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 109 lõikes 2 nimetatud mitmeaastase kontrollikava eest vastutavaks asutuseks Veterinaar- ja Toiduamet, kes vastutab mitmeaastase kontrollikava koostamise eest ning nimetatud kava täitmise aastaaruande Euroopa Komisjonile esitamise eest. Sätte lisamisega LKVetKS-i ei kaasne olulisi lisakohustusi Veterinaar- ja Toiduametile, sest Veterinaar- ja Toiduamet on täitnud sarnast ülesannet ka kehtiva ToiduS-i § 47 lõike 6 alusel.

Mitmeaastane kontrollikava hõlmab kõiki EL-i toidutarneahela õigusaktidega reguleeritud valdkondi ning sisaldab teavet ametliku kontrolli süsteemi struktuuri ja korralduse kohta. Koostatud kontrollikava ajakohastatakse korrapäraselt ning avalikustatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 111 lõike 1 kohaselt Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel. Nimetatud määruse artikli 111 lõike 1 kohaselt võib avaldamata jätta kontrollikava sellised osad, mille avalikustamine võiks ohustada ametliku kontrolli tõhusust.

Lõikes 10 sätestatakse uus volitusnorm, mille kohaselt võib Vabariigi Valitsus kehtestada korrakaitseorganite vahelise koostöö korra mitmeaastase kontrollikava väljatöötamiseks, arvestades, et mitmeaastase kontrollikava väljatöötamisse on kaasatud erinevate ministeeriumide haldusala asutused, näiteks Maksu- ja Tolliamet ning Ravimiamet.

Eelnõu § 1 punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i § 3 lõiked 6 ja 7. Muudatusega jäetakse kehtivast seadusest välja terminid veterinaarsertifikaat, tervisesertifikaat ja loomatervisesertifikaat ning kaubasaadetus.

LKVetJS-i § 3 lõike 6 kohaselt on veterinaarsertifikaat, tervisesertifikaat ja loomatervisesertifikaat (edaspidi *sertifikaat*) loomade ja loomsete saaduste veterinaar nõuetekohasust tõendav dokument. Samasisuline termin on sätestatud määruses (EL) 2017/625, mille kohaselt peetakse ametliku sertifikaadi all silmas paber- või elektroonilist dokumenti, millele kirjutab alla sertifikaati välja andev ametnik ja milles kinnitatakse loomade ja loomsete saaduste vastavust sätestatud nõuetele ning seetõttu ei ole LKVetJS-is sertifikaadi terminit eraldi vaja määratleda. Seoses määruse (EL) 2017/625 kohaldamisega ei eristata enam ka eraldi veterinaarsertifikaati, tervisesertifikaati ega loomatervisesertifikaati.

LKVetJS-i § 3 lõike 7 kohaselt loetakse kaubasaadetiseks sama liiki loomade või loomse saaduse kogus, mille kohta on väljastatud sama sertifikaat või EL-i õigusaktidega ettenähtud muu dokument ning mida on veetud sama liiki veovahendiga ja mis toimetatakse samast liikmesriigist, ühendusevälisest riigist või selle osast Eestisse või mõnda teise liikmesriiki. Määruse (EL) 2017/625 kohaselt peetakse saadetise all silmas teatavat hulka loomi või kaupu, mille kohta on väljastatud sama ametlik sertifikaat, ametlik kinnitus või muu dokument ja mida veetakse sama veovahendiga ning mis pärinevad samalt territooriumilt või samast kolmandast riigist ja on sama tüüpi või liiki või vastavad samale kirjeldusele. Tegu on samasisuliste terminitega, mistõttu kaubasaadetise terminit ei ole LKVetJS-is vaja eraldi määratleda.

Eelnõu § 1 punktiga 8 muudetakse LKVetJS-i § 4 teksti sõnastust. Kehtiva seaduse sättes on termin „kauplemine” avatud viitega nõukogu direktiividele 90/425/EMÜ ja 89/662/EMÜ, mis tunnistati määrusega (EL) 2017/625 kehtetuks. Ametliku kontrolli määrus terminit „kauplemine” ei sätesta, seetõttu on otstarbekas säte uuesti sõnastada ja täpsustada, et termin „kauplemine” hõlmab kokkuvõttes igasugust Eesti ja liikmesriikide vahelist kaubandust.

Eelnõu § 1 punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i §-d 5 ja 6. Kehtiva seaduse §-s 5 on sätestatud, millised loomad ja loomsed saadused kuuluvad kauplemisel veterinaarjärelevalve alla, ning §-s 6 on sätestatud veterinaarjärelevalve tegemise koht kauplemisel. Kehtiva seaduse sättes on viidatud nõukogu direktiividele 90/425/EMÜ ja 89/662/EMÜ, mis tunnistati määrusega (EL) 2017/625 kehtetuks. Määrus (EL) 2017/625 ei näe ette erisätteid loomade ja loomsete saaduste nõuetekohasuse kontrolliks kauplemisel, vaid sellisel puhul kohaldatakse ametliku kontrolli üldiseid põhimõtteid. Liikmesriikide pädevad asutused peavad tegema riskist tuleneva sagedusega nõuetekohasuse kontrolli kõikides valdkondades tegutsevate ettevõtjate, nende tegevuste, loomade ja kaupade suhtes, mis on reguleeritud EL-i toidutarneahela õigusaktidega. Seetõttu tunnistatakse kõnealused LKVetJS-i sätted kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktiga 10 muudetakse LKVetJS-i § 7 lõike 1 sõnastust tulenevalt määrusest (EL) 2017/625. Muudetud sättes viidatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktile 40, mis hõlmab kehtiva seaduse § 7 lõikes 1 sätestatud. Kui kehtivas seaduses on loetletud impordiga seotud tolliprotseduurid, siis uues määratluses sätestatakse, et import hõlmab eelnimetatud määruse mõistet „liitu sisenemine”. Puudub vajadus sätestada, milliseid tolliprotseduure tuleb rakendada liitu sisenemise korral, sest olenemata kaubale rakendatavast tolliprotseduurist tuleb kõrgema riskiga kaup ning loomad piiripunktis enne liiduvälisest riigist EL-i sisenemist alati esitada veterinaarkontrolliks.

Eelnõu § 1 punktidega 11 ja 12 muudetakse ja sõnastatakse uuesti LKVetJS-i § 8 pealkiri ja lõige 1 ning tunnistatakse kehtetuks sama paragrahvi lõiked 2–4. Tulenevalt määrusest (EL) 2017/625 muudetakse säte ühelõikeliseks. Paragrahvi uus pealkiri sõnastatakse „Importimisel veterinaarkontrolli alla kuuluvad loomad ja loomsed saadused”. Võrreldes kehtiva seadusega on pealkirjast välja jäetud sõnad „kontrolli tegemise koht”. Määrus (EL) 2017/625 näeb ette, et kolmandast riigist EL-i sisenevate loomade ja loomsete kaupade veterinaarkontroll tuleb teha enne nende vabasse ringlusesse lubamist, et kaitsta inimeste ja loomade tervist ning loomade heaolu. Seetõttu puudub vajadus paragrahvis eraldi sätestada kontrolli tegemise koht impordil.

LKVetJS-i § 8 kehtivas lõikes 1 sätestatakse, millised loomad ja loomsed saadused kuuluvad importimisel veterinaarkontrolli alla. Kehtivas sättes viidatakse komisjoni otsuse 2007/275/EÜ, milles käsitletakse nõukogu direktiivide 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ alusel piiripunktides kontrollitavate loomade ja toodete loetelusid (ELT L 116, 04.05.2007, lk 9–33), I lisale ning komisjoni määruse (EÜ) nr 136/2004 IV lisale, mis tunnistatakse kehtetuks määrusega (EL) 2017/625. Määruses (EL) 2017/625 nähakse ette loomad ja kaupade kategooriad, mis tuleb piiripunktis enne nende EL-i sisenemist alati esitada veterinaarkontrolliks. Uues sõnastuses on viidatud, et importimisel kuuluvad veterinaarkontrolli alla määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 2 punkti a alusel kehtestatud loetelus nimetatud loomad ja loomsed saadused.

LKVetJS-i § 8 lõiked 2–4 tunnistatakse kehtetuks. Kehtiva seaduse § 8 lõikes 2 on sätestatud importimisel veterinaarkontrolli alla kuuluvate loomade ja loomsete saaduste kontrolli koht, mille väljajätmise põhjendus on toodud eespool sätte pealkirja muutmise põhjenduses.

Paragrahvi 8 lõikes 3 on sätestatud piiripunkti mõiste. Tegu on väga selge ja üheselt mõistetava mõistega. Kuna samasisuline ja -nimeline mõiste on sätestatud määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 38, ei ole põhjendatud selle avamine LKVetJS-is ega ka sellele viitamine.

Paragrahvi 8 lõikes 4 on sätestatud külmutatud ja sügavkülmutatud tuunikala üle, mille pea ja siseelundid on eraldamata, kontrolli tegemise koht. Määruse (EL) 2017/625 artikli 77 lõike 1 punkt a sisaldab Euroopa Komisjonile volitusnormi võtta vastu delegeeritud akt, milles sätestatakse ametliku erikontrolli tegemine ja nõuete rikkumise puhul võetavad meetmed värskete kalatoodete saadetiste puhul, mida lossitakse kolmanda riigi lipu all sõitvalt kalalaeva otsse nõukogu määruse (EÜ) nr 1005/2008 artikli 5 lõike 1 kohaselt liikmesriigi poolt määratud

sadamas. Edaspidi tuleb LKVetJS-i § 8 lõikes 4 sätestatud juhul lähtuda vahetult kohalduvast komisjoni delegeeritud määrusest (EL) 2019/2126, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 seoses eeskirjadega, mis käsitlevad teatavate looma- ja kaubakategooriate ametlikku erikontrolli ja sellise kontrolli järel võetavaid meetmeid ning teatavate looma- ja kaubakategooriate vabastamist ametlikust kontrollist piiripunktides.

Eelnõu § 1 punktidega 13–15 muudetakse LKVetJS-i § 10 teksti, § 11 lõike 1 punkti 3 ja § 13 lõiget 1. Kehtiva seaduse sätetes viidatakse nõukogu direktiividele 90/425/EMÜ ja 89/662/EMÜ, mis tunnistati määrusega (EL) 2017/625 kehtetuks, mistõttu muudetakse asjakohaseid sätteid. LKVetJS-i § 10 tekst muudetakse üldisemaks, jättes sõnastusest välja viited eelnimetatud nõukogu direktiividele. Ülejäänud muudetavatest sätetest jäetakse välja viited kehtetuks tunnistatud direktiividele.

Eelnõu § 1 punktiga 16 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i §-d 14 ja 15, § 18 lõiked 8 ja 9 ning § 19.

LKVetJS-i §-d 14 ja 15 sätestavad nõuded ja kohustused sihtkoha vastuvõtjale. Kehtiva seaduse kohaselt peab ettevõtja, kes võtab vastu kaubasaadetise (loomad või loomsed saadused) teisest liikmesriigist (sihtkoha vastuvõtja), sellest Veterinaar- ja Toiduametile teatama 48 tundi ette ning toiduks mittekasutatavate loomsete saaduste ja teatud loomse toidu saabumisest 24 tundi ette. Määruse (EL) 2017/625 artikli 9 lõike 7 kohaselt võib liikmesriik erandkorras nõuda, kui see on ametliku kontrolli korraldamiseks möödapääsmatult vajalik, et ettevõtja teataks loomade ja kaupade saabumisest teisest liikmesriigist, ilma et see piiraks valdkondlikes õigusaktides sätestatud jälgitavusnõuete kohaldamist.

Liikmesriigi pädev asutus peab riskipõhiselt ja vajaliku sagedusega tegema ametlikku kontrolli kõikides valdkondades tegutsevate ettevõtjate, nende tegevuste, loomade ja kaupade suhtes, mis on reguleeritud toidutarneahela õigusaktidega. Ametlik kontroll peab olema põhjalik ja tõhus. Kuna ametlik kontroll võib olla ettevõtjale koormav, peaks pädev asutus ametliku kontrolli korraldamisel ja tegemisel arvesse võtma muu hulgas ka ettevõtja huvisid ja ametliku kontrolli tegemisega kaasnevat koormust nii, et see ei oleks suurem, kui on ametliku kontrolli tõhusaks ja edukaks tegemiseks vajalik.

Määruse muudatusega loobutakse LKVetJS-i § 15 sätestatud etteteatamise nõudest tervikuna. Liikmesriikidevahelisel kauplemisel loomade või toiduks mittekasutatavate loomsete saadustega puudub vajadus ametliku kontrolli korraldamiseks nõuda ettevõtjalt saabuvast saadetest ette teatamist, kuna vajalik teave on kättesaadav IMSOC-st, mida kasutatakse muu hulgas teabevahetuseks loomade, loomse paljundusmaterjali, toidu, sööda ja taimedega kauplemisel ning nimetatud kaupade sisseveol. Samuti puudub selline vajadus ka loomse toiduga kauplemise korral, kus toidukäitlejate üle toimub riskipõhine järelevalvetegevus. Samuti ei näe määrus (EL) 2017/625 ette erisätteid sihtkoha vastuvõtjale.

LKVetJS-i § 18 lõike 8 kohaselt peab kaubasaadetisega kaasas olema sertifikaadi originaal, mis on kooskõlas kaubasaadetisega kaasasolevate teiste dokumentidega ja koostatud ühtsena ning parandusteta (välja arvatud muudatused, mis on kinnitatud pädeva asutuse järelevalveametniku allkirja ja pitsoriga) ning millel on pädeva asutuse järelevalveametniku allkiri, ees- ja perekonnanimi ja ametikoht, kui loomade ja loomsete saaduste importimisel on sertifikaat nõutav. Sertifikaat peab olema kinnitatud pitsoriga, mille värv erineb dokumendi trükivärvist, ning olema koostatud ühele kaubasaajale kaubasaadetise laadimise päeval. Lõikes 9 sätestatakse, et sertifikaadil olev teave peab olema esitatud eesti keeles ja sihtkohariigi ühes ametlikus keeles.

Määruse (EL) 2017/625 artiklis 50 sätestatakse, millised sertifikaadid ja dokumendid peavad kaasas olema saadetiste ja jagatud saadetistega, ning artiklis 89 sätestatakse, millistele

tingimustele peab ametlik sertifikaat vastama. Samuti annab määrus (EL) 2017/625 Euroopa Komisjonile võimaluse kehtestada ametlike sertifikaatidega seotud rakendusvolitused, sealhulgas näiteks sertifikaatide näidised. Seetõttu puudub vajadus sätestada täpsemad nõuded sertifikaadi kohta.

LKVetJS-i §-s 19 sätestatakse piiripunkti nõuded. Määruse (EL) 2017/625 artiklis 64 sätestatakse piiripunkti miinimumnõuded, mistõttu puudub vajadus sätestada uuesti piiripunktide nõuded. Samal põhjusel puudub edaspidi vajadus anda Vabariigi Valitsusele volitus kehtestada nõuded loomade ja loomsete saaduste impordiks ettenähtud piiripunktidele, sätestada piiripunktide lahtioleku ajad ning piiripunktide Euroopa Komisjoni loetellu kandmise ja sealt väljaarvamise alused ning nõuded selleks tehtavale menetlusele ja menetluse kord. Piiripunkti määramise kord sätestatakse eraldi §-s 19¹.

Eelnõu § 1 punktiga 17 täiendatakse LKVetJS-i §-ga 19¹, millega kehtestatakse piiripunkti määramise kord.

Paragrahvi 19¹ lõike 1 kohaselt võib loomi ja loomseid saadusi Eestisse importida üksnes määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 1 alusel määratud piiripunkti kaudu.

Paragrahvi 19¹ lõike 2 kohaselt määrab Veterinaar- ja Toiduamet piiripunkti omaniku või valdaja taotluse alusel piiripunkti, mille kaudu on lubatud loomi või loomseid saadusi importida. Veterinaar- ja Toiduameti määratav piiripunkt on koht, kus tehakse loomade või loomsete saaduste üle nende importimisel veterinaarkontrolli. Kõnealuse veterinaarkontrolli tegemise käigus kontrollitakse piiripunktis saadetise dokumente ning tehakse identsus- ja füüsilist kontrolli. Piiripunkti määramiseks esitab piiripunkti valdaja Veterinaar- ja Toiduametile kirjaliku taotluse koos dokumentidega, mis tõendavad piiripunkti vastavust määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikes 3 sätestatud nõuetele. Piiripunkti määramise taotlemise hõlbustamiseks avaldatakse taotluse näidisvorm Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel.

Paragrahvi 19¹ lõike 3 kohaselt avalikustatakse Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel piiripunktide loetelu. Piiripunktide loetelu peab vastama määruse (EL) 2017/625 artiklis 60 sätestatud nõuetele, mille kohaselt peab iga liikmesriik tegema interneti kaudu kättesaadavaks tema territooriumil asuvate piiripunktide ajakohased loetelud, milles on iga piiripunkti kohta esitatud selle kontaktandmed, lahtiolekuajad, täpne asukoht ja andmed selle kohta, kas see on sadam, lennujaam, sisenemiskoht raudteel või maanteel, ning kõik kaubakategooriad, mille jaoks piiripunkt on määratud. Ametliku kontrolli määрусega on EL-is ühtlustatud, missugune teave tuleb avalikustada liikmesriikide piiripunktide kohta.

Paragrahvi 19¹ lõigetes 4 ja 5 sätestatakse piiripunkti määramise kord. Veterinaar- ja Toiduamet kontrollib piiripunkti vastavust määruse (EL) 2017/625 artiklis 64 sätestatud miinimumnõuetele nii taotleja esitatud andmete alusel kui ka tehes kohapealset kontrolli. Piiripunkti miinimumnõuete hulka loetakse näiteks käideldava kauba laadi ja hulga jaoks sobivad ehitised, kasutusel olev kord, millega tagatakse olenevalt olukorrast juurdepääs muudele seadmetele, valdustele ja teenustele, mida on vaja teatavate meetmete kohaldamiseks juhul, kui saadetise puhul kahtlustatakse nõuete rikkumist või on nende rikkumine kindlaks tehtud, ja muud sellised nõuded.

Kui Veterinaar- ja Toiduamet on kontrollinud piiripunkti miinimumnõuetele vastavust esitab Veterinaar- ja Toiduamet Euroopa Komisjonile määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 2 kohase teate piiripunkti määramise kavatsuse kohta. Teade sisaldab kogu teavet piiripunkti kontrollimise kohta (näiteks nõuetele vastavuse kontrolli sisaldav või mittevastavust kajastav Veterinaar- ja Toiduameti kontrollakt), mida Euroopa Komisjonil on vaja, et kontrollida, kas asjaomane piiripunkt vastab eespool nimetatud miinimumnõuetele. Euroopa Komisjon annab Veterinaar- ja

Toiduametile oma otsusest teada kolme kuu jooksul teate kättesaamisest arvates. Pärast Euroopa Komisjonilt piiripunkti nõuetekohasuse kohta teate saamist teeb Veterinaar- ja Toiduamet kas piiripunkti määramise või määramisest keeldumise otsuse. Juhul kui on põhjust arvata, et Euroopa Komisjon on ekslikult hinnanud piiripunkti nõuetekohaseks või mittenõuetekohaseks, teavitatakse sellest Euroopa Komisjoni.

Paragrahvi 19¹ lõikes 6 sätestatakse piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistamine ning piiripunkti määramise otsuse peatamine ja peatamise lõpetamine. Veterinaar- ja Toiduamet peatab piiripunkti määramise otsuse ja nõuab isikult tegevuse peatamist kõikide või teatavate loomade või loomsete saaduste puhul, kui sellise tegevusega võib kaasned risk inimese ja looma tervisele ning keskkonnale. Piiripunkti määramise peatamise otsus tunnistatakse kehtetuks kohe, kui selle aluseks olnud riski enam ei esine. Kui piiripunkt ei vasta määruse (EL) 2017/625 artiklis 64 sätestatud miinimumnõuetele, võib Veterinaar- ja Toiduamet piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistada kas kõikide või teatavate kaubakategooriate osas. Veterinaar- ja Toiduamet teatab Euroopa Komisjonile ning teistele liikmesriikidele viivitamata piiripunkti määramise otsuse peatamisest, peatamise lõpetamisest või piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistamisest. Teatises tuuakse ära ka otsuse aluseks olnud põhjused.

Paragrahvi 19¹ lõikes 7 kohaselt toimetab Veterinaar- ja Toiduamet piiripunkti määramise või sellest keeldumise otsuse piiripunkti valdavale isikule kätte kolme tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu § 1 punktiga 18 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i § 20, mille lõikes 1 on sätestatud nõue, et piiripunkti tööd juhib veterinaarjärelevalve ametnik, kes vastutab piiripunkti töö eest, ning nõue, et piiripunktis peab olema alati piisav arv veterinaarjärelevalve ametnikke vajalike kontrollitoimingute tegemiseks. Lõikes 2 on antud Veterinaar- ja Toiduameti peadirektorile õigus nimetada ametisse ka veterinaarjärelevalve ametniku abiline. Määruse (EL) 2017/625 artiklis 49 sätestatakse ametliku kontrolli kord piiripunktis, kus muu hulgas sätestatakse, et piiripunktis võib füüsilise kontrolli tegemisel abistada veterinaarjärelevalve ametnikku töötaja, keda on asjakohaselt koolitatud ning kelle on määranud pädev asutus. LKVetJS-i § 20 lõige 1 on Veterinaar- ja Toiduameti töökorraldust, mille reguleerimine seaduse tasandil ei ole vajalik, lõikes 2 korratakse ametliku kontrolli määruse nõudeid, mistõttu jäetakse nimetatud sätted välja.

Eelnõu § 1 punktiga 19 muudetakse LKVetJS-i § 21 lõigete 2 ja 4 sõnastust. Nimetatud sätetes asendatakse sõnad „piiripunkti juhataja” sõnaga „Amet” vastavas käändes. Muudatus on seotud eelnõu § 1 punktiga 18 kavandatud muudatusega, millega tunnistatakse kehtetuks Veterinaar- ja Toiduameti töökorraldust reguleeriv säte.

Eelnõu § 1 punktiga 20 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i §-d 23–26, millega sätestatakse veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaarkontrolli tegemise kord. Kehtetuks tunnistatavates sätetes on viidatud nõukogu direktiividele 90/425/EMÜ ja 89/662/EMÜ, mis tunnistatakse määrusega (EL) 2017/625 kehtetuks. Määrus (EL) 2017/625 ei näe ette erisätteid loomade ja loomsete saaduste nõuetekohasuse kontrolliks kauplemisel, vaid sellisel puhul kohaldatakse ametliku kontrolli üldpõhimõtteid. Liikmesriikide pädevad asutused peavad riskipõhiselt ja vajaliku sagedusega tegema nõuetekohasuse kontrolli kõikide valdkondades tegutsevate ettevõtjate, nende tegevuste, loomade ja kaupade suhtes, mis on reguleeritud EL-i toidutarneahela õigusaktidega. Seetõttu tunnistatakse kõnealused LKVetJS-i sätted kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktiga 21 täiendatakse LKVetJS-i 3. peatüki 1. jagu §-ga 27¹, millega sätestatakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll loomade ja loomsete saadustega kauplemisel. Määrus (EL) 2017/625 ei näe ette erisätteid kauplemisel loomade ja loomsete saaduste nõuetekohasuse kontrollimise kohta, vaid sellisel puhul kohaldatakse ametliku kontrolli üldiseid põhimõtteid, sellest lähtuvalt tehakse lõikes 1 selguse huvides üldine viide määrusele (EL) 2017/625. Lõike 2

kohaselt kohaldatakse määruse (EL) 2017/625 artiklis 138 sätestatud meetmeid, kui veterinaarjärelevalve või veterinaarkontrolli tulemusena on kindlaks tehtud, et loom või loomne saadus ei ole nõuetekohane.

Eelnõu § 1 punktiga 22 muudetakse ja sõnastatakse uuesti LKVetJS-i 3. peatüki 2. jagu, mis sätestab veterinaarjärelevalve korra liidu sisetransiidi korral. Selle jao ainsas paragrahvis avatakse liidu sisetransiidi mõiste. Liidu sisetransiidina käsitatakse käesolevas jaos kaubasaadetise toimetamist Eesti kaudu ühest liikmesriigist teise. Kui Veterinaar- ja Toiduametil on teavet kaubasaadetise või veotingimuste nõuete rikkumise kohta, on tal õigus loomade ja loomsete saaduste liidu sisetransiidil kontrollida veo ajal kaubasaadetise ning veotingimuste vastavust esitatud nõuetele. Võrreldes kehtiva LKVetJS-iga on täpsustatud sättes kasutatud terminoloogiat ning viide määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklile 54 on asendatud viitega määruse (EL) 2017/625 artiklile 138.

Eelnõu § 1 punktiga 23 muudetakse LKVetJS-i § 29 lõike 1 teise lause sõnastust, asendades üldine viide määrusele (EÜ) nr 882/2004 üldise viitega määrusele (EL) 2017/625. Muudatus tehakse seoses määruse (EÜ) nr 882/2004 kehtetuks tunnistamisega. Tegu on kehtiva seaduse § 29 lõike 1 ajakohastamisega.

Eelnõu § 1 punktiga 24 muudetakse LKVetJS-i § 29 lõike 2 sõnastust. Üldise korra kohaselt peab kaubasaadetise eest vastutav isik teavitama veterinaarkontrolli tegemiseks piiripunktis kavandatavast impordist seda piiripunkti, mille kaudu kaubasaadetise import on kavandatud, komisjoni rakendusmääruses (EL) 2019/1013, liitu sisenevatest teatavate looma- ja kaubakategooriate saadetistest etteteatamise kohta (ELT L 165, 21.6.2019, lk 8–9), sätestatu kohaselt. Üldjuhul teavitatakse piiripunkti vähemalt üks tööpäev enne kaubasaadetise eeldatavat saabumist. Liikmesriikidel on võimalik ette näha erand juhuks, kui logistilised piirangud ei võimalda eelnimetatud tähtajast kinni pidada ja sellisel juhul tuleb piiripunkti teavitada vähemalt neli tundi enne saadetise eeldatavat saabumist. Selline võimalus nähakse eelnõu kohaselt ette juhuks, kui kaubasaadetise impordiks kasutatakse maanteepiiripunkti. Venemaalt saabuv saadetus, näiteks kalasaadetus, transporditakse lähtekohast piiripunkti vähem kui 24 tunni jooksul ning enne saadetise laadimist ei ole võimalik saada vajalikku teavet ühtse sisseveodokumendi täitmiseks, seetõttu on maanteepiiripunkti korral asjakohane rakendada lühemat etteteatamisaega.

Eelnõu § 1 punktiga 25 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i §-d 30–39¹. LKVetJS-i §-s 30 sätestatakse impordil veterinaarkontrolli tegemine. Lõikes 1 sätestatakse põhimõte, mille kohaselt tehakse loomade ja loomsete saaduste impordil veterinaarkontrolli käigus dokumentide, identsuse ja füüsiline kontroll, sõltumata sellest, milline on kaubasaadetise impordi eesmärk. Seega ei oma piiripunktis veterinaarkontrolli tegemisel tähtsust, kas kaubasaadetus on mõeldud EL-i turule toomiseks või transiidiks läbi EL-i territooriumi teise liiduvälisesse riiki, alati tuleb teha dokumentide, identsuse ja füüsiline kontroll. Sama põhimõte on sätestatud ka määruse (EL) 2017/625 artiklis 49. LKVetJS-i § 30 lõigetes 2–4 on kehtestatud dokumentide, identsuse ja füüsilise kontrolli mõisted. Samasisulised mõisted on sätestatud määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktides 41–43, mistõttu ei ole põhjendatud seaduses nendele viitamine. Lõikes 5 antakse veterinaarjärelevalve ametnikule õigus teha olukorras, kus ta seda vajalikuks peab, lisakontrolli.

LKVetJS-i §-s 31 sätestatakse põhimõtted ja kohustused seoses piiripunktis veterinaarkontrolli tegemist tõendava dokumendiga. Lõikes 1 sätestatakse põhimõte, et piiripunkti veterinaarjärelevalve ametnik väljastab veterinaarkontrolli tulemusena kaubasaadetise kohta asjakohase tõendi. Lõike 2 kohaselt peab eelnimetatud tõend kaubasaadetisega kaasas olema seni, kuni kaubasaadetus on tolli järelevalve all ehk seni, kuni kaup on tolliseaduse kohaselt tolli järelevalve all. Kauba vabasse ringlusesse lubamisel peab tõend kaubasaadetisega kaasas olema kuni sihtkoha vastuvõtjani jõudmiseni. Lõikes 3 sätestatakse, et kui kaubasaadetus jaotatakse

impordil osadeks, tehakse veterinaarkontroll iga kaubasaadetise osa üle ning väljastatakse asjakohane tõend iga kaubasaadetise osa kohta.

Samad põhimõtted ja kohustused on sätestatud ka määruses (EL) 2017/625. Kolmandast riigist saabuva saadetisega, mida tuleb impordil kontrollida, peab olema kaasas ühtne sisseveodokument, mida kasutatakse piiripunkti saabuvast saadetisest etteteatamiseks ning pädeva asutuse poolt selle saadetise kohta tehtud ametliku kontrolli tulemuse ja otsuse registreerimiseks. Teatud juhul ja tingimustel, mida täpsustatakse delegeeritud aktiga, peab kaubasaadetisega kuni sihtkohani olema kaasas ühtne sisseveodokument. Ettevõtja peaks tollivormistuse läbimiseks kasutama sama dokumenti, kuni kogu ametlik kontroll on tehtud. Määruse (EL) 2017/625 artikli 57 lõike 2 kohaselt ei luba toll saadetise suhtes kohaldada piiripunkti pädeva asutuse poolt ettenähtud tolliprotseduurist erinevat tolliprotseduuri ning lubab saadetise vabasse ringlusesse ainult sel juhul, kui on esitatud nõuetekohaselt koostatud ühtne sisseveodokument, mis kinnitab, et saadetis vastab nõuetele.

LKVetJS-i §-des 32 ja 33 sätestatakse piiripunkti järelevalveametnikule kohustus edastada teave loomsete saaduste ja loomade üle piiripunktis tehtud veterinaarkontrolli kohta. Määrus (EL) 2017/625 näeb ette, et Euroopa Komisjon loob elektroonilise teabesüsteemi ametliku kontrolli haldamise tõhustamiseks. Nimetatud elektroonilisse teabesüsteemi on integreeritud kõik olemasolevad teabesüsteemid ja selle kaudu hallatakse, töödeldakse ja vahetatakse automaatselt ametliku kontrolli ja muu ametliku toiminguga seotud andmeid, teavet ja dokumente.

LKVetJS-i §-s 34 sätestatakse juhud, millal keelatakse loomade ja loomsete saaduste import. Import keelatakse siis, kui vabasse ringlusesse lubamise eesmärgil imporditav kaubasaadetis ei vasta selle kauba kohta kehtestatud impordinõuetele, loomadel on diagnoositud inimese või looma tervisele ohtlikuks tunnistatud loomataud, on selle esinemise kahtlus või on rikutud muid inimese või looma tervise kohta kehtestatud nõudeid, kaubasaadetise lähtekohariik ei vasta EL-i nõuetele ehk lähtekohariik ei ole kantud asjaomasesse riikide loetellu, loomade tervislik seisund ei ole sobiv nende edasiseks veoks või kaubasaadetisega kaasas olev dokument ei vasta selle kohta esitatud nõuetele. Määruse (EL) 2017/625 artiklis 66 nähakse ette meetmed, mida tuleb võtta imporditavate nõuetele mittevastavate kaubasaadetiste suhtes. Muu hulgas on üheks meetmeks nende impordi keeld.

LKVetJS-i § 35 käsitleb veterinaarjärelevalvet loomsete saaduste üle kaubasaadetise teekonna kestel piiripunktist kaubasaadetise sihtkohta. Lõikes 1 sätestatakse põhimõtte, et juhul kui EL-i õigusaktid näevad ette, et kaubasaadetise liikumisel sihtkohta tuleb selle kogu liikumise kestel teha veterinaarkontrolli, võib sellist kaubasaadetist sihtkohta toimetada ainult selleks ette nähtud plommitud veovahendis või konteineris. EL-i õigusaktides sätestatud erieesmärgil importimise korral peab selline kaup olema kuni sihtkohta jõudmiseni tolli järelevalve all. Lõigetes 2–6 sätestatakse nõuded veterinaarjärelevalve ametniku paigaldatud plommi paigaldamisele sarnaselt tolliseaduses sätestatuga. Lõikes 7 sätestatakse sihtkohaettevõtte juhi kohustus teavitada sellise kaubasaadetise saabumisest veterinaarjärelevalve ametnikku ning nimetatud veterinaarjärelevalve ametniku kohustus teavitada kaubasaadetise saabumisest sihtkoha piiripunkti veterinaarjärelevalve ametnikku. Samad põhimõtted on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/1666¹², mis käsitleb saadetise jälgimise tingimusi saadetise liikumisel piiripunktist sihtettevõttesse ja saadetise sihtettevõttesse saabumisel.

LKVetJS-i §-id 36–39 käsitlevad loomade ja loomsete saaduste transiiti, loomsete saaduste toimetamist vabatsiooni ja tollilattu ning väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva varustamist.

¹² Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/1666, 24. juuni 2019, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) 2017/625 tingimuste osas, mis on vajalikud teatavate kaupade saadetiste veo ja saabumise järgimiseks teel EL-i saabumise piiripunktist EL-is asuvasse sihtettevõttesse (ELT L 255, 04.10.2019, lk 1–4)

LKVetJS-i § 36 lõikes 1 kehtestatakse tingimused, millal on lubatud kaubasaadetiste transiit. Kaubasaadetise transiidi lubamiseks peab kaubasaadetise päritoluriik olema kantud nende toodete osas, mida soovitakse läbi EL-i vedada, asjaomasesse Euroopa Komisjoni kinnitatud riikide loetellu ning peab olema piisav garantii, et kaubasaadetis on mõeldud edasiviimiseks teise ühendusevälisesse riiki, see tähendab, et kaubaga kaasas olevad sertifikaat ja muud dokumendid on väljastatud liiduvälise riigi jaoks. Samuti peab sellise transiidi olema heaks kiitnud selle piiripunkti veterinaarjärelevalve ametnik, mille kaudu toimub selle kaubasaadetis import. Lisaks eelnimetatule peab kaubasaadetise eest vastutav isik olema endale võtnud kohustuse, et juhul, kui kaubasaadetis saadetakse liiduvälisest riigist tagasi, siis käideldakse loomseid saadusi ainult nõuetele mittevastava kauba käitlemiseks ettenähtud tingimustel. Loomade puhul peab kaubasaadetise eest vastutav isik olema võtnud kohustuse, et kui loomad saadetakse liiduvälisest riigist tagasi, siis ei saadeta neid tagasi selle päritoluriiki läbi EL-i. Seejuures peab olema tagatud loomade veo kohta kehtestatud loomakaitsenõuete järgimine. Lõikes 2 sätestatakse, et kui transiit toimub läbi maanteel, raudteel või sadamas asuva piiripunkti, peab kaubasaadetis olema tolli järelevalve all. Lõikes 3 sätestatakse aeg, mille jooksul peab transiidil olev kaup lahkuma EL-ist. Üldjuhul on selleks 30 päeva pärast piiripunktis veterinaarkontrolli tegemist, välja arvatud juhul, kui geograafilistest iseärasustest tingituna on EL-i õigusaktis sätestatud teisiti.

LKVetJS-i § 37 lõikes 1 sätestatakse tingimused, millal on lubatud loomseid saadusi toimetada liiduvälisest riigist EL-i territooriumil asuvasse vabatsooni või tollilattu. Eelduseks on, et kaubasaadetise eest vastutav isik on edastanud piiripunkti veterinaarjärelevalve ametnikule andmed kaubasaadetise EL-i toimetamise lõppeesmärgi kohta ning selle kohta, et imporditavad loomsed saadused vastavad impordinõuetele. Lõikes 2 sätestatakse, et juhul, kui edastatud andmete alusel ei ole võimalik kindlaks teha kaubasaadetise EL-i toimetamise lõppeesmärki, käsitletakse selle importimise eesmärgina kaubasaadetise vabasse ringlusesse lubamist ja kaubasaadetis peab vastama kõigile EL-is selle kauba kohta esitatud nõuetele. Lõike 3 kohaselt tuleb kaubasaadetis, mille kohta on esitatud valeandmeid, hävitada. Lõikes 4 sätestatakse, et kui kaubasaadetis tunnistatakse veterinaarkontrolli tulemusena nõuetekohaseks, loetakse selline kaubasaadetis veterinaarsest seisukohast sobivaks vabasse ringlusse lubamiseks, sealhulgas võib seda turustada ka EL-is. Lõikes 6 sätestatakse nõuded kaubasaadetise transpordile piiripunktist vabatsooni või tollilattu. Selline kaubasaadetis peab olema tolli järelevalve all tolliametniku plommitud veovahendis. Lõikes 7 sätestatakse piiripunkti järelevalveametniku õigus mitte lubada toimetada loomseid saadusi vabatsooni või tollilattu, kui sellega võib kaasnedä oht inimese või loomade tervisele.

LKVetJS-i § 38 lõikes 1 sätestatakse tingimused, millal on lubatud mittenõuetekohaseid loomseid saadusi vabatsooni või tollilattu toimetada. Mittenõuetekohaseid loomseid saadusi on vabatsooni või tollilattu lubatud toimetada juhul, kui kaup pärineb riigist, mis on kantud nende kaupade osas, mida soovitakse vedada vabatsooni või tollilattu, asjaomasesse Euroopa Komisjoni kinnitatud riikide loetellu ning saadetis ladustatakse sellises vabatsoonis või tollilaos, millel on sellekohane tegevusluba. Lõikes 3 on sätestatud tingimused mittenõuetekohaste loomsete saaduste vabatsoonist või tollilaost välja toimetamiseks. Selliseid saadetsi võib toimetada üksnes liiduvälisesse riiki või hävitamisele või väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavale laevale. Lõikes 4 antakse veterinaarjärelevalve ametnikule õigus peatada kaubasaadetiste toimetamine vabatsooni või tollilattu, kui sellega kaasneb oht inimese või loomade tervisele.

LKVetJS-i §-s 39 sätestatakse tingimused, millal on lubatud mittenõuetekohast loomset toitu toimetada väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavat laeva varustavasse ettevõttesse. Selle eelduseks on, et kaubasaadetise eest vastutav isik on edastanud piiripunkti veterinaarjärelevalve ametnikule andmed kaubasaadetise EL-i toimetamise lõppeesmärgi kohta ning andmed selle kohta, et imporditavad loomsed saadused vastavad impordinõuetele. Lisaks

peab selline kaup pärinema riigist, mis on kantud nende toodete osas, mida soovitakse nimetatud ettevõttesse vedada, asjaomasesse Euroopa Komisjoni kinnitatud riikide loetellu, kaubasaadetist käideldakse sellekohast tegevusluba omavas ettevõttes ning kaubasaadetisega peavad olema kaasas komisjoni otsuse 2000/571/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest pärit ja vabatssoonidesse, vabaladudesse, tolliladudesse või piiriüleseid meretranspordivahendeid varustavatele ettevõtjatele ettenähtud toodete veterinaarkontrolli meetodid (EÜT L 240, 23.09.2000, lk 14–18), lisas esitatud vormi kohane sertifikaat ja veterinaarkontrolli tegemist tõendav dokument. Väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva varustamiseks mõeldud toidukaupa vabasse ringlusesse ei lubata. Kaubasaadetise toimetamine piiripunktist ettevõttesse ja sealt sadamasse, kus mittenõuetekohane loomne toit laaditakse väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavale laevale, toimub ainult tollijärelevalve all. Samuti tuleb ettevõtte üle veterinaarjärelevalvet teostavat ametnikku viivitamata teavitada ettevõttesse toodud mittenõuetekohase loomse toidu saabumisest. Lisaks on veterinaarjärelevalve ametnikule antud õigus peatada kaubasaadetise toimetamine väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva mittenõuetekohase loomse toiduga varustamiseks mõeldud ettevõttesse, kui sellise toimetamisega kaasneb oht inimese või loomade tervisele.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124¹³, millega täiendatakse määrust (EL) 2017/625, neljandas peatükis on sätestatud juhtumid ja tingimused, mis käsitlevad loomade ja kaupade transiidi lubamist, loomade ja kaupade ladustamist selleks heakskiidetud tollilaos või vabatssoonis ning nende kontrolli piiripunktis. Muu hulgas käsitletakse ka EL-ist lahkuva laeva varustamist.

Kuna LKVetJS-i eelnimetatud sätted kordavad üle EL-i vahetult kohaldatavaid nõudeid, siis tuleb need tunnistada kehtetuks.

LKVetJS-i §-s 39¹ on sätestatud komisjoni otsuse nr 2000/571/EÜ lisas esitatud vormikohase sertifikaadi väljastaja ja selle sertifikaadi taotlemise kord. EL-i territooriumilt lahkuva laeva varustamiseks ette nähtud kaubasaadetise lisasertifikaadi väljastamist käsitlevad sätted on üle viidud nõuetekohasust tõendava sertifikaati käsitlevasse paragrahvi (§ 46) ning on koosõlas komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2124 sätestatuga.

Eelnõu § 1 punktiga 26 muudetakse ja sõnastatakse uuesti LKVetJS-i § 40 pealkiri ja lõiked 1 ja 2. LKVetJS-i §-s 40 on sätestatud ettevõtjale nõuded vabatssoonis või tollilaos toiduks mittekasutatava mittenõuetekohase loomse saaduse ladustamisega tegelemiseks või väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva mittenõuetekohase loomse toiduga varustamisega tegelemiseks. Muudatusega viiakse LKVetJS-i § 40 koosõlla määruse (EL) 2017/625 ja komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/2124.

Määruses (EL) 2017/625 nähakse ette loomad ja kaubakategooriad, mis tuleb piiripunktis enne nende EL-i sisenemist alati esitada veterinaarkontrolliks. Teatud juhtudel ja tingimustel, sealhulgas piiripunktis tehtava kontrolli soodsa tulemuse korral, lubatakse aga nende saadetiste transiitvedu läbi EL-i territooriumi ning selliste saadetiste üle tehakse piiripunktis üksnes dokumentide ja identsuskontroll. Samuti on lubatud ühest kolmandast riigist teise kolmandasse riiki teel olevaid ja EL territooriumi läbivaid loomsete saaduste saadetisi, sealhulgas saadetisi, mis on ette nähtud EL-ist lahkuva laeva varustamiseks, ajutiselt ladustada. Saadetiste jälgitavuse tagamiseks võib neid ajutiselt ladustada vaid liikmesriigi pädeva asutuse heaks kiidetud laos, mis

¹³ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2124, 10. oktoober 2019, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) 2017/625 looma- ja kaubasaadetise ametliku kontrolli eeskirjadega, mida kohaldatakse läbi liidu toimuva transiidi, ümberlaadimise ja edasiveo korral, ning millega muudetakse komisjoni määruseid (EÜ) nr 798/2008, (EÜ) nr 1251/2008, (EÜ) nr 119/2009, (EL) nr 206/2010, (EL) nr 605/2010, (EL) nr 142/2011, (EL) nr 28/2012, komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/759 ja komisjoni otsust 2007/777/EÜ (ELT L 321, 12.12.2019, lk 73–98)

peab vastama määruses (EÜ) nr 852/2004¹⁴ ja komisjoni määruses (EL) nr 142/2001¹⁵ sätestatud ja osutatud hügieeninõuetele ning nende kasutamise loa või heakskiidu peab olema andnud või määranud toll koosõlas määrusega (EL) nr 952/2013. Seetõttu sõnastatakse paragrahvi pealkiri „Transiidil olevate loomsete saaduste ladustamine vabatsoonis ja tollilaos”.

Paragrahvi 40 lõigetes 1 ja 2 sätestatakse üldine tegevusloa nõue, et vabatsoonis või tollilaos transiidil oleva toiduks mittekasutatava loomse saaduse või loomse toidu ladustamiseks peab ettevõtjal olema asjakohane tolliseaduses sätestatud luba (vabatsooni vabalao puhul tegutsemisluba ja tollilao puhul tollilao pidamise luba), ning tehakse viide, et tegevusluba selliseks tegevuseks väljastatakse kas loomatauditõrje seaduse alusel (vabatsoonis või tollilaos transiidil oleva toiduks mittekasutatava loomse saaduse ladustamiseks) või toiduseaduse alusel (vabatsoonis või tollilaos transiidil oleva loomse toidu ladustamiseks).

Eelnõu § 1 punktiga 27 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i § 40 lõiked 3–5.

LKVetJS-i § 40 lõikes 3 sätestatakse üldine tegevusloa nõue, et väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva mittenõuetekohase loomse toiduga varustamisega tegelemiseks peab ettevõtjal olema toiduseaduse alusel väljastatud tegevusluba. Väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva mittenõuetekohase loomse toiduga varustamine on sellise toidu viimine piiripunktist otse sadamasse, kust see laaditakse väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavale laevale, või sellise toidu viimine piiripunktist lattu, ladustamine ning laost sadamasse vedamine, kus toimub selle toidu väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavale laevale laadimine. Erinevalt mittenõuetekohase toidu kasutatava loomse saaduse ladustamisest võib laeva varustamiseks ettenähtud mittenõuetekohast loomset toitu ladustada ka mujal kui vabatsoonis või tollilaos. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2124 näeb aga ette, et ka EL-ist lahkuva laeva varustamiseks ette nähtud loomset toitu võib ajutiselt ladustada vaid liikmesriigi pädeva asutuse heaks kiidetud laos, seetõttu puudub vajadus näha toiduseaduses sellisele tegevusalale ette eraldi tegevusluba.

LKVetJS-i § 40 lõigetes 4 ja 5 on sätestatud nõuded arvestuse pidamisele ja arvestusdokumentide säilitamisele. Lõikes 4 sätestatud saadetiste üle arvestuse pidamise ja arvestusdokumentide nõuded on sätestatud ka komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 artikli 28 lõikes 2, mistõttu puudub vajadus korrata nimetud nõudeid seaduses. Lõikes 5 sätestatu ei ole enam asjakohane, kuna EL-ist lahkuva laeva varustamiseks ette nähtud loomset toitu võib ajutiselt ladustada vaid liikmesriigi pädeva asutuse heaks kiidetud laos.

Eelnõu § 1 punktiga 28 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i § 42, milles käsitletakse veterinaarkontrolli tegemist liiduvälisest riigist EL-i tagasi saadetud EL-i päritolu loomset saadust sisaldava kaubasaadetise üle. Lõikes 1 sätestatakse tingimused, millal on lubatud liiduvälisest riigist EL-i tagasi saadetud EL-i päritolu loomseid saadusi sisaldavat kaubasaadetist toimetada liiduvälisest riigist EL-i. Lõikes 2 sätestatakse kohustus piiripunkti järelevalveametnikul lubada toimetada selline kaubasaadetis liiduvälisest riigist EL-i tagasi, kui kaubasaadetise kohta sertifikaadi väljastanud pädev asutus on nõus kaubasaadetise tagasisaatmisega. Lõikes 3 sätestatakse, et kaubasaadetist on lubatud vedada sihtkohta läbi Eesti territooriumi Veterinaar- ja Toiduameti järelevalve all lekkekindlas veovahendis või plommitud konteineris.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1)

¹⁵ Komisjoni 25. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 142/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad, ja nõukogu direktiivi 97/78/EÜ seoses teatavate selle direktiivi alusel piiril toimuvast veterinaarkontrollist vabastatud proovide ja näidistega (ELT L 54, 26.02.2011, lk 1)

Komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2074¹⁶ on kehtestatud reeglid ametlike kontrollide kohta, mis käsitlevad loomade ja kaupade saadetisi, mis pärinevad EL-ist pärast kolmandast riigist tagasisaatmist. Eelnimetatud määrus sisaldab samu põhimõtteid ja kohustusi, mis on sätestatud LKVetJS-i §-s 42, mistõttu tunnistatakse nimetatud paragrahv kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktiga 29 täiendatakse LKVetJS-i § 44 lõikega 1¹, milles sätestatakse viide meetmetele, mida võib kohaldada veterinaarõuetele mittevastavatele loomadele ja loomsetele saadustele liiduvälisest riigist Eestisse importimise korral. Selguse huvides tehakse otse viide määruse (EL) 2017/625 artiklitele 66–69.

Eelnõu § 1 punktiga 30 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i § 44 lõiked 2–6. Kehtiva seaduse LKVetJS-i § 44 lõiked 2–6 käsitlevad mittenõuetekohase kaubasaadetise suhtes kohaldatavaid meetmeid. Määruse (EL) 2017/625 artiklid 66–69 käsitlevad mittenõuetekohase saadetise suhtes kohaldatavaid meetmeid, mistõttu tunnistatakse LKVetJS-i § 44 lõiked 2–6 kehtetuks ning eelnõu § 1 punktiga 29 täiendatakse LKVetJS-i §-i 44 lõikega 1¹, milles tehakse otsene viide määruse (EL) 2017/625 artiklitele 66–69.

Eelnõu § 1 punktiga 31 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i 4. peatükk, mis koosneb ühest paragrahvist ja käsitleb veterinaarkontrolli tegemist värske kala ja esmatöödeldud kalandustoodete impordil. LKVetJS-i 4. peatükis sätestatakse värske kala ja esmatöödeldud kalandustoodete importimisel tehtava veterinaarkontrolli kohaldamise ulatus, esmatöödeldud kalatoodete mõiste, esmatöödeldud kalatoodete järelevalve eest vastutav isik ning veterinaarkontrolli alused.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 55 lõike 3 kohaselt võib pädev asutus otsustada, et inimtoiduks ettenähtud kalandustoodete, elusate kahepoolmeliste molluskite, elusate okasnahksete, elusate mantelloomade ja elusate meritigude saadetiste kohta teeb otsuse nõuetekohaselt koolitatud töötaja, kelle pädev asutus on sel eesmärgil määranud ning kes ei ole veterinaarjärelevalve ametnik. Määrusega (EL) 2017/625 tunnistati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 854/2004, millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks (ELT L 139, 30.04.2004, lk 206–320), kehtetuks. Euroopa Komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2019/627, millega sätestatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/625 ühtne praktiline kord inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametliku kontrolli tegemiseks ja millega muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) nr 2074/2005 ametliku kontrolli osas (ELT L 131, 17.05.2019, lk 51–100), tagatakse määruses (EÜ) nr 854/2004 sätestatud nõuete jätkuv kohaldamine. Kuna määrus (EL) 2019/627 sisaldab LKVetJS-i §-s 45 kehtestatud nõudeid, tunnistatakse nimetatud LKVetJS-i säte EL-i vahetult kohaldatavate nõuete üle kordamise vältimiseks kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktidega 32 ja 33 täiendatakse LKVetJS-i § 46 lõikega 3¹, milles sätestatakse EL-i territooriumilt lahkuva laeva varustamiseks ettenähtud kauba sertifikaadi väljastaja, ja § 46 lõiget 4 punktiga 3, milles sätestatakse EL-i territooriumilt lahkuva laeva varustamiseks ettenähtud kauba sertifikaadi väljastamise kord. Kehtivas LKVetJS-i §-s 39¹ on sätestatud väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva varustamiseks ettenähtud saadetise komisjoni otsuse nr 2000/571/EÜ lisas esitatud vormikohase sertifikaadi väljastaja ja selle sertifikaadi taotlemise kord, kuid sisu muutuse tõttu lisasertifikaadi väljastamist käsitlevad sätted on üle viidud nõuetekohasust tõendavat sertifikaati käsitlevasse paragrahvi (§ 46) uues sõnastuses.

¹⁶ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2074, 23. september 2019, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 seoses spetsiaalse ametliku kontrolli eeskirjadega, mida kohaldatakse teatavate looma- ja kaubasaadetiste suhtes, mis on pärit liidust ja saadetakse sinna tagasi kolmanda riigi sisenemiskeelu tõttu (ELT L 316, 06.12.2019, lk 6–4)

Eelnõu § 1 punktiga 34 tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i §-d 47–50, millega sätestatakse nõuded tõendavale ametnikule, tõendamise tingimused, meetmed tõendamise terviklikkuse tagamiseks ja tõendamise kontroll. Samasisulised sätted sisalduvad määruse (EL) 2017/625 artiklites 88 ja 89, mistõttu tunnistatakse kõnealused LKVetJS-i §-d 47–50 kordamise vältimiseks kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktiga 35 muudetakse LKVetJS-i § 51 lõike 3 sõnastust, jättes välja tekstiosa „käesoleva seaduse §-s 26 nimetatud”. Tegu on tehnilise muudatusega, mis on seotud eelnõu § 1 punktis 21 kavandatava muudatusega, millega tunnistatakse muu hulgas kehtetuks ka LKVetJS-i § 26.

Eelnõu § 1 punktiga 36 täiendatakse LKVetJS-i § 53 lõigetega 4–6.

Lõike 4 kohaselt on isikul õigus taotleda, et järelevalveametnik võtaks lisaks veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli käigus võetud proovile ka lisaproovi, mis jääb isiku käsutusse ja mida isik võib kasutada täiendava ekspertarvamuse saamiseks. Kirjeldatud sätetega rakendatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 35 lõiget 1, mille kohaselt tuleb tagada, et ettevõtjal, kelle loomade või kaubasaadetise suhtes kohaldatakse ametliku kontrolli käigus proovide võtmist, analüüsi, uuringuid või diagnoosimist, on õigus teisele ekspertarvamusele omal kulul. Määrus (EL) 2017/625 näeb ette, et ettevõtja, kelle loomadelt või kaupadest kontrollide käigus proove võetakse, võib taotleda, et pädev asutus võtab piisavas koguses lähteproovi, kui see on asjakohane ja tehniliselt võimalik, et saaks anda teise ekspertarvamuse ning vajadusel teha teine analüüs, uuring või diagnoos teises ametlikus laboris juhul, kui on tekkinud vaidlus pädeva asutuse ja ettevõtja vahel.

Lõikes 5 käsitletakse teisest eksperdiarvamusest tuleneva vaidluse korral dokumentide läbivaatamise või teise analüüsi või uuringu tegemise kulude katmist. Määruse (EL) 2017/625 artiklis 35 sätestatud teisest eksperdiarvamusest tuleneva Veterinaar- ja Toiduameti ning isiku vahelise vaidluse korral võib isik taotleda omal kulul algse analüüsi dokumentide läbivaatamist ning vajaduse korral lasta veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tegemise ajal võetud lisaproovi omal kulul analüüsida teises, nimetatud määruse artikli 37 lõikes 1 sätestatud laboris. Lisaproovi võib lasta analüüsida ka mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguosaliseks olevas kolmandas riigis asuvas ametlikus laboris.

Haldusmenetluse seaduse § 72 lõike 1 punkti 3 kohaselt võib vaidemenetluse korras nõuda ettekirjutuse tegemist haldusakti andmiseks, asja uueks otsustamiseks või toimingu sooritamiseks. Selle alusel on ettevõtjal õigus vaidemenetluse korras nõuda algse analüüsi, uuringu või diagnoosi dokumentide läbivaatamist ja vajaduse korral teise analüüsi, uuringu või diagnoosi tegemist teises ametlikus laboris. Korrakaitse seaduse § 83 lõike 3 kohaselt tasub võetud proovi ja tehtud või tellitud ekspertiisi kulud üldjuhul korrakaitseorgan. Selgitamaks, et teisest eksperdiarvamusest tuleneva vaidluse korral katab algse analüüsi dokumentide läbivaatamise ning vajaduse korral lisaproovi analüüsimisega seotud kulud taotlev ettevõtja, on asjakohase sättega täiendatud kehtivat seadust.

Lõike 6 sõnastuse kohaselt kohaldab Veterinaar- ja Toiduamet teise eksperdiarvamuse taotlemisest sõltumata määruse (EL) 2017/625 artiklis 66 või 138 sätestatud vajalikke meetmeid.

Eelnõu § 1 punktiga 37 täiendatakse LKVetJS-i § 72 lõikega 3. Seadust täiendatakse rakendussättega, milles nähakse ette, et enne 2019. aasta 14. detsembrit määratud piiripunkt loetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 1 nõuete kohaselt määratud piiripunktiks.

Eelnõu § 1 punktiga 38 muudetakse seaduse normitehnilist märkust. Määruse (EL) 2017/625 artikliga 146 tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ,

91/496/EMÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ, mis käsitlesid veterinaarkontrolli korraldust EL-is ja kolmandate riikidega ning loomade ja loomsete saaduste sertifitseerimist, mistõttu tuleb need normitehnilisest märkusest välja jätta. Seoses ametliku kontrolli määruse teatud delegeeritud aktide vastuvõtmise viibimisega jätkatakse nõukogu direktiivide 97/78/EÜ teatud sätete kohaldamist kuni 14. detsembrini 2022.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse LoKS-i.

Eelnõu § 2 punktiga 1 täiendatakse LoKS-i § 1 lõikes 4 sätestatud kaudset viidet haldusmenetluse seadusele. Täienduse kohaselt kohaldatakse LoKS-is ettenähtud haldusmenetlusele haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades määruse (EL) 2017/625, muude EL-i õigusaktide ja LoKS-i erisusi. Täiendus on vajalik, sest määruse (EL) 2017/625 puhul on tegemist raammäärusega, mis reguleerib nii riiklikku järelevalvet kui ka muu haldusmenetluse läbiviimist, mille käigus kontrollitakse loomade heaolunõudeid.

Eelnõu § 2 punktiga 2 täiendatakse LoKS-i § 60 lõikega 2¹, milles tehakse täpsustav viide VetKS-ile. Viitamine VetKS-ile on vajalik selleks, et oleks õiguslikult selge, et LoKS-is sätestatud nõuete täitmise üle Ameti teostatav riiklik järelevalve on veterinaarjärelevalve VetKS-i tähenduses ning selle teostamisel tuleb järgida VetKS-is ja määruses (EL) 2017/625 sätestatud korda. VetKS-is on sätestatud riikliku veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli korralduse alused. VetKS-i § 4 kohaselt teostatakse veterinaarjärelevalvet ja veterinaarkontrolli muu hulgas ka looma heaolu, looma pidamise ja avaliku näitamise üle. Veterinaarjärelevalvet ja veterinaarkontrolli ei teostata katseloomade kaitse nõuete täitmise üle. Sellekohane erand tuleneb määruse (EL) 2017/625 artikli 1 lõike 4 punktist b, milles on sätestatud, et ametliku kontrolli määrust ei kohaldata ametliku kontrolli suhtes, mille eesmärk on kontrollida, kas täidetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/63/EL nõudeid. Kehtiva LoKS-i § 60 lõikes 3 on täpsustatud, et katseloomade kaitse nõuete täitmise üle riikliku järelevalve teostamisel kohaldatakse lisaks LoKS-i 10. peatükis sätestatud nõuetele ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/63/EL artiklis 34 sätestatud nõudeid.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse LTTS-i.

Eelnõu § 3 punktidega 1 ja 2 muudetakse LTTS-i § 18⁴ sõnastust. Transiidil olevat toiduks mittekasutatavat loomset saadust ladustatakse vabatsõonis või tollilaos komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 kohaselt ning nende ladustamiseks kasutatavad hoone ja ruum peavad vastama komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2124 sätestatud tingimustele. Viitamist komisjoni delegeeritud määruse asjakohasele sättele on kasutatud õigusalguse eesmärgil, et isikul oleks võimalik seadusest leida viide kohaldatavale õigusaktile ja selle sättele.

Eelnõu § 3 punktiga 3 asendatakse § 19¹ lõike 1 punktis 4, §-s 19³ ning § 58⁶ pealkirjas ja lõikes 1 sõna „mittenõuetekohase” sõnadega „transiidil oleva”. Muudatus on tingitud vajadusest viia asjaomased sätted kooskõlla LKVetJS-is tehtavate muudatustega ja määruse (EL) 2017/625 täiendamiseks vastu võetud õigusaktides kasutatavate terminitega. Määruse (EL) 2017/625 üheks eesmärgiks oli sätestada eeskirjad ühes õigusaktis, et eeskirju oleks lihtsam mõista ja kohaldada. Transiidieeskirjad on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2124 ning uute õigusaktide vastuvõtmisega on muutunud ka terminite kasutus ning transiidil olevate kaupade puhul ei kasutata enam EL-i nõuetele mittevastava kauba kohta terminit „mittenõuetekohane”.

Eelnõu § 3 punktiga 4 muudetakse LTTS-i § 19² lõiget 5¹. Muudatus on seotud eelmise punktiga. LTTS-i § 19² lõikes 5¹ on kahes kohas kasutusel sõna „mittenõuetekohane”. Eelmise punktiga seoses tuleb see sõna asendada üksnes lõike alguses. Lõike lõpp tehakse veidi üldsõnalisemaks ja jäetakse muutmist vajav koht sättest välja. Lõike lõpus peab olema viide, milliseid andmeid on

vaja esitada, kui taotleda tegevusluba, ja seega ei ole oluline uuesti üle korrata, millise kauba ladustamise jaoks on see tegevusluba vajalik.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse SöS-i.

Eelnõu § 4 punktiga 1 muudetakse SöS-i §-i 29 lõiget 1, mille eesmärk on viia see paremini kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikliga 138. Nimelt kehtiva § 29 lõike 1 kohaselt saab korrakaitseorgan kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid üksnes mittenõuetekohase sööda avastamise korral. Nimetatud artikkel ei näe ette sellist kitsendavat rakendust, vaid sätestab üldiselt, et kui rikkumine on tuvastatud, siis kohaldab pädev asutus sätestatud meetmeid. Näiteks juhul, kui tuvastatakse nõuete rikkumine käitlemisruumides, -seadmetel või muus sellises kohas, siis tuleb samuti kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid. Muudatusega laiendatakse meetmete kasutamise rakendusala ka sööda mittenõuetekohasele käitlemisele ja söötmisele.

Eelnõu § 4 punktiga 2 täiendatakse SöS-i § 29³ lõikega 6¹. Täiendus on vajalik, et muuta selgemaks imporditava mitteloomse sööda ametliku kontrolli eest järelevalvetasu kogumine. Ühe tollideklaratsiooni alusel järelevalvetoimingute tegemise eest kogutakse tasu tunnitase, sealjuures ei ole tähtis, mitme klassifikatsiooni alusel kaupu see sisaldab. Tasu arvestatakse järelevalvetoimingute tegemisele tegelikult kulunud aja järgi, nii nagu ka ülejäänud SöS-i alusel tehtavate järelevalvetoimingute puhul. Seega võib kohustatud isiku kontrolliks esitatav deklaratsioon sisaldada mitmeid kaubaartikleid, toimingute tegemise eest kogutakse tasu ühtse tasumäära alusel ning kaubaartiklite arv võib mõjutada vaid järelevalvetoimingute tegemise aega ja toimingute tegemise eest kogutava tasu suurust. Iga kaubaartikli eest eraldi tasu ei koguta.

Eelnõu §-ga 5 muudetakse ToiduS-i.

Eelnõu § 5 punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks ToiduS-i § 8 lõike 1 punkt 8, mis on seotud LKVetJS-i §-s 40 tehtavate muudatustega seoses komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 kohaldamisega 14. detsembrist 2019. ToiduS-i § 8 lõike 1 punkt 8 näeb ette eraldi tegevusloa liigi ettevõttele, kus tegeletakse väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva EL-i õigusaktides sätestatud nõuetele mittevastava loomse toiduga varustamisega. Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/2124 nähakse ette, et ka EL-ist lahkuva laeva varustamiseks ette nähtud loomset toitu võib ajutiselt ladustada vaid liikmesriigi pädeva asutuse heakskiidetud laos, seetõttu puudub vajadus ToiduS-is näha sellisele tegevusalale ette eraldi tegevusluba.

Eelnõu § 5 punktiga 2 muudetakse ToiduS-i § 8 lõike 1 punkti 9 sõnastust, mille kohaselt loakohustusega on hõlmatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohane ettevõtte, kus ladustatakse loomset toitu. Muudatus on seotud LKVetJS-i §-s 40 tehtavate muudatustega seoses komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 kohaldamisega 14. detsembrist 2019.

Eelnõu § 5 punktiga 3 muudetakse ToiduS-i § 25 lõike 3 sõnastust, milles sätestatakse nõuded, millele peavad vastama komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohane ettevõtte, kus ladustatakse loomset toitu, ning loomse toidu ladustamiseks kasutatav hoone ja ruum. Muudatusega tehakse viide komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/2124 õigusselguse eesmärgil, et isikul oleks võimalik seadusest leida viide kohaldatavale õigusaktile ja selle sättele.

Eelnõu § 5 punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks ToiduS-i § 25 lõige 4. Transiidil oleva loomse toidu ladustamiseks kasutatav hoone ja ruum peavad vastama komisjoni delegeeritud määru

(EL) 2019/2124 sätestatud tingimustele. Seetõttu puudub vajadus korrata hoonetele ja ruumidele esitatavaid nõudeid seaduses.

Eelnõu § 5 punktiga 5 muudetakse ToiduS-i § 48 lõiget 3, mille eesmärk on viia see paremini kooskõlla määruse (EL) 2017/625 artikliga 138. Nimelt kehtiva § 48 lõike 3 kohaselt saab korrakaitseorgan kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid üksnes mittenõuetekohase toidu ja mittenõuetekohaste toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete avastamise korral. Nimetatud artikkel ei näe ette sellist kitsendavat rakendust, vaid sätestab üldiselt, et kui rikkumine on tuvastatud, siis kohaldab pädev asutus sätestatud meetmeid. Näiteks juhul, kui tuvastatakse nõuete rikkumine käitlemisruumis, -seadmel või muus sellises kohas, siis tuleb samuti kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid. Muudatusega laiendatakse meetmete kasutamise rakendusala ka toidu mittenõuetekohasele käitlemisele ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete mittenõuetekohasele tootmisele ja töötlemisele.

Eelnõu § 5 punktiga 6 muudetakse ToiduS-i § 49³ lõige 6 sõnastust. Muudetud sõnastuse kohaselt tasub kohustatud isik kõigi ühel tollideklaratsioonil sisalduvate kaupade eest tunnitasu, mille sisse on juba arvestatud ka laboriuuringute kulu. Kehtivas sõnastuses ei ole enam asjakohane eristada mitteloomseid kaupu tariifsete klassifikatsioonide kaupa, sest nende puhul ei ole erinevaid tasumäärasid ette nähtud. Samuti ei ole enam asjakohane kehtiva sõnastuse kohaselt koguda lisatasu laboratoorsete analüüside eest.

Eelnõu §-ga 6 muudetakse VetKS-i § 35³ lõike 5 punkti 1, kus asendatakse tekstiosa „mittenõuetekohase loomse saaduse ladustamiseks mõeldud vabatsooni või tollilao ning mittenõuetekohase loomse toiduga väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavat laeva varustava ettevõtte nõuetele vastavuse hindamine” tekstiosaga „transiidil oleva loomse saaduse ladustamiseks mõeldud vabatsooni või tollilao nõuetele vastavuse hindamine”. Muudatus on tingitud vajadusest viia asjaomane säte kooskõlla LKVetJS-is tehtavate muudatustega.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus kasutatav terminoloogia on kooskõlas ametliku kontrolli määruse terminoloogiaga. LKVetJS-is kasutusel olevad terminid on seostatud ametliku kontrolli määruse terminitega.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas EL-i õigusega. Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks LKVetJS-i sätted, mis kordavad määruse (EL) 2017/625 sätteid. Samuti käsitletakse LKVetJS-i muudatustes neid ametliku kontrolli määruse aspekte, mille korral on nimetatud määruse kohaselt antud kaalutusõigus erandi rakendamise kohta liikmesriigile.

6. Seaduse mõjud

Käesoleva seaduse rakendamisega ei kaasne otseseid sotsiaalseid mõjusid ega mõjusid loodus- ja elukeskkonnale, riigi julgeolekule, kohaliku omavalitsuse korraldusele ega regionaalarengule.

6.1. Kavandatav muudatus: eelteavitamine kauplemisel veterinaarjärelevalve korraldamiseks

Kehtiva LKVetJS-i kohaselt tuleb ettevõtjatel, kes võtavad vastu kaubasaadetisi (loomi või loomseid saadusi) teisest EL-i liikmesriigist (sihtkoha vastuvõtja), teavitada Veterinaar- ja Toiduametile 48 tundi enne kaubasaadetise saabumist ning 24 tundi enne toiduks mittekasutatavate loomsete saaduste ja teatud loomse toidu saabumist. Määruse (EL) 2017/625

artikli 9 lõike 7 kohaselt võib liikmesriik erandkorras nõuda, kui see on ametliku kontrolli korraldamiseks möödapääsmatult vajalik, et ettevõtja teataks loomade ja kaupade saabumisest teisest liikmesriigist, ilma et see piiraks valdkondlikes õigusaktides sätestatud jälgitavuse nõuete kohaldamist. Eelnõu kohaselt loobutakse senisest nõudest.

Mõju valdkond: mõju majandusele ja mõju riigiasutuse töökorraldusele.

Mõju sihtrühm: sihtkoha vastuvõtjad ning Veterinaar- ja Toiduameti järelevalveametnikud. Seisuga 31.08.2019 on sihtkoha vastuvõtjaid 489 (loomade vastuvõtjaid 18, toiduks mittekasutatavate loomsete saaduste vastuvõtjaid 10 ja loomse toidu vastuvõtjaid 461).

Kaasnev mõju: seaduse muudatusega loobutakse senisest nõudest teavitada Veterinaar- ja Toiduameti enne loomade ja loomsete saaduste saabumist teisest EL-i liikmesriigist. Liikmesriikidevahelisel kauplemisel loomade või toiduks mittekasutatavate loomsete saadustega puudub vajadus ametliku kontrolli korraldamiseks nõuda ettevõtjalt saabuvast saadetest etteteatamist, kuna vajalik teave on kättesaadav IMSOC-st, mida kasutatakse teabevahetuseks loomade, loomse paljundusmaterjali, toidu, sööda ja taimedega kauplemisel ning nimetatud toodete sisseveol. Samuti puudub selline vajadus ka loomse toidu puhul, kus toidukäitlejate üle toimub riskipõhine järelevalvetegevus. Toidukäitlejate üle tehtava kontrolli sagedus sõltub tegevusvaldkonnast, käideldavast toidust, ettevõttes enesekontrolli rakendamisest, varasematest kontrollidest ja muudest asjaoludest. Etteteatamise nõudest loobumisega väheneb seega nii ettevõtjate halduskoormus kui ka Veterinaar- ja Toiduameti töökoormus.

Suurimad importijad olid 2018. aastal Soome (2,08 miljardi euro väärtuses), Saksamaa (1,69 miljardi euro väärtuses), Leedu (1,57 miljardi euro väärtuses) ja Rootsi (1,42 miljardi euro väärtuses). Elusloomi toodi Eestisse kõige enam (72,8%) Soomest 3,76 miljoni euro väärtuses, liha ja söödavaid rupse enim (22,2%) Poolast 27,9 miljoni euro väärtuses ning sulgi enim (36%) Hispaaniast 182 miljoni euro väärtuses. Eesti kaubavahetuse puudujääk oli eelmisel aastal 1,77 miljardit eurot.

Mõju olulisus: mõju on pigem väheoluline.

6.2. Kavandatav muudatus: piiripunktide määramise korra muutmine

Kehtiv LKVetJS annab aluse määrata piiripunkte ja määramise otsus kehtetuks tunnistada, kuid ei võimalda peatada piiripunkti määramise otsust. LKVetJS-i kohaselt kontrollitakse veterinaarkontrolli alla kuuluvaid loomi ja loomseid saadusi Eestisse importimisel Euroopa Komisjoni kehtestatud loetelus nimetatud piiripunktides. Nõuded loomade ja loomsete saaduste importimiseks ettenähtud piiripunktile, piiripunktide lahtioleku ajad ning piiripunktide Euroopa Komisjoni loetellu kandmise ja sealt väljaarvamise alused, nõuded selleks tehtavale menetlusele ja menetluse kord on sätestatud Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2004. aasta määruses nr 154. Nimetatud määruse kohaselt arvatakse piiripunkt loetelust välja, kui riikliku järelevalve käigus on kindlaks tehtud, et piiripunkt ei ole nõuetekohane ja kui ettekirjutuses puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaeg on möödunud või kui piiripunkti puudustega kaasneb oht inimese või looma tervisele või kui piiripunkti valdaja esitab sellekohase taotluse Veterinaar- ja Toiduametile. Puuduste esinemise korral võib Veterinaar- ja Toiduamet määrata piiripunkti valdajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudused esinevad hoone või rajatise konstruktsioonis, võib veterinaarjärelevalve ametnik määrata selliste puuduste kõrvaldamise tähtajaks kuni kuus kuud ja muude puuduste kõrvaldamiseks kuni kolm kuud. Kui puudustega kaasneb otsene oht inimese või looma tervisele, teeb veterinaarjärelevalve ametnik ettekirjutuse oht kohe kõrvaldada. Puuduste ilmnemise korral ei ole võimalik peatada kehtiva LKVetJS-i kohaselt piiripunkti määramise otsust, aga määruse (EL) 2017/625 kohaselt võib seda teha. Eelnõu kohaselt sätestatakse seaduses piiripunkti määramise kord.

Mõju valdkond: mõju majandusele ja mõju riigiasutuse töökorraldusele.

Mõju sihtrühm: piiripunktide valdajad ning Veterinaar- ja Toiduamet.

Kaasnev mõju: seaduse muudatus ei too kaasa põhimõttelisi muudatusi piiripunkti määramises, kuid määruse (EL) 2017/625 kohaldumine 14. detsembrist 2019. aastal on toonud kaasa vajaduse muuta senist piiripunkti määramise korda. Piiripunkti määramise taotluse menetlemise aeg võib olla 3–6 kuud. Mõju sihtrühmadele võib lugeda pigem väikeseks, sest piiripunkte määratakse väga harva.

LKVetJS-i alusel on määratud viis piiripunkti ning rohkem piiripunkte ei ole viimase kümne aasta jooksul määratud.

Mõju olulisus: mõju on pigem vähe oluline.

6.3. Kavandatav muudatus: LKVetJS-i sätete kooskõlla viimine ametliku kontrolli määrusega.

Ametliku kontrolli määrusega tunnistati kehtetuks nõukogu direktiivid 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ, mis käsitlesid veterinaarkontrolli korraldust EL-is ja kaubasaadetiste importi kolmandatest riikidest ning loomade ja loomsete saaduste sertifitseerimist. Seoses ametliku kontrolli määruse teatud delegeeritud aktide vastuvõtmise viibimisega jätkatakse ametliku kontrolli määruse artikli 149 kohaselt nõukogu direktiivi 97/78/EÜ teatud sätete kohaldamist kuni 14. detsembrini 2022. Seetõttu on vajalik ajakohastada või tunnistada kehtetuks mitmed loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse sätted.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste töökorraldusele.

Mõju sihtrühm: Veterinaar- ja Toiduamet.

Kaasnev mõju: võttes arvesse LKVetJS-is tehtavaid muudatusi, tuleb 14. detsembrist 2019. aastast loomade ja loomsete saadustega kauplemisel, impordil ja ekspordil võtta arvesse lisaks LKVetJS-le ka ametliku kontrolli määrust ja selle alusel vastu võetud õigusakte. Võib eeldada, et muudatus mõjutab Veterinaar- ja Toiduameti ametnike tööülesandeid vähesel määral ning vajadusel tuleb ajakohastada töö- ja juhendmaterjale.

Mõju olulisus: mõju sagedus on väike, sest töö- ja juhendmaterjalide ajakohastamine on ühekordne tegevus. Seega võib mõju hinnata vähe oluliseks.

Kuna seaduses tehtavatel muudatustel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri” § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõuga tehtavate muudatuste rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarvest, samuti ei kaasne sellega tulusid.

8. Rakendusaktid

LKVetJS-i § 2 lõike 10 kohaselt võib Vabariigi Valitsus kehtestada korrakaitseorganite vahelise koostöö korra LKVetJS-i § 2 lõikes 9 nimetatud mitmeaastase kontrollikava väljatöötamiseks. Sellega antakse võimalus vajaduse korral kehtestada asjaomane koostöö kord, arvestades, et

mitmeaastase kontrollikava väljatöötamisse on kaasatud erinevate ministeeriumide haldusala asutused.

Tulenevalt LKVetJS-i § 19 kehtetuks tunnistamisest muutub haldusmenetluse seaduse § 93 lõike 1 kohaselt kehtetuks Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2004. a määrus nr 154 „Nõuded loomade ja loomsete saaduste impordiks ettenähtud piiripunktile ja piiripunktide lahtioleku ajad, piiripunktide Euroopa Komisjoni loetellu kandmise ja sealt väljaarvamise alused, nõuded menetlusele ja menetlemise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102102018003>).

Seoses LKVetJS-is tehtavate muudatustega ning arvestades määruses (EL) 2017/625 sätestatud, on vajalik ajakohastada ka järgmisi põllumajandusministri määruseid:

- 1) põllumajandusministri 13. mai 2005. a määrus nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded”;
- 2) põllumajandusministri 13. augusti 2008. a määrus nr 86 „Veterinaarnõuded vesiviljelusloomade liikumise ning vesiviljelusloomade ja neilt pärinevate loomsete saadustega kauplemise kohta”;
- 3) põllumajandusministri 22. veebruari 2007. a määrus nr 14 „Imporditavate loomade ja loomsete saadustega, mille kohta ei ole kehtestatud veterinaarnõudeid, kaasasolevale sertifikaadile kantavad andmed”;
- 4) põllumajandusministri 16. mai 2007. a määrus nr 76 „Nõuded loomade profülaktilise karantiini rakendamisele ja karantiinikeskustele”;
- 5) põllumajandusministri 25. mai 2004. a määrus nr 99 „Veterinaarnõuded veiste ja sigadega kauplemisel”;
- 6) põllumajandusministri 1. juuni 2004. a määrus nr 102 „Veterinaarnõuded sea spermaga kauplemisel”;
- 7) põllumajandusministri 11. juuni 2004. a määrus nr 107 „Veterinaarnõuded veise spermaga kauplemisel”;
- 8) põllumajandusministri 23. juuli 2004. a määrus nr 125 „Ekspordiks ettenähtud loomade ja loomsete saaduste liikmesriikidevahelise veo kohta esitatavad veterinaarnõuded”;
- 9) põllumajandusministri 22. detsember 2004. a määrus nr 191 „Importimisel tehtava veterinaarkontrolli kord”;
- 10) maaeluministri 8. märtsi 2019. a määrus nr 28 „Põllumajandusloomade registri põhimäärus”.

Rakendusaktide kavandid on esitatud seletuskirja lisan 1.

9. Seaduse jõustumine

Ametliku kontrolli määruse artikli 167 kohaselt kohaldatakse nimetatud määrust alates 14. detsembrist 2019. Kuna eelnõu on õigust korrastava iseloomuga, siis on käesoleva seaduse jõustumine kavandatud üldises korras.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Seaduseelnõu esitatakse elektroonilise eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Siseministeeriumile ja Justiitsministeeriumile.

Arvamuse esitamiseks esitatakse seaduseelnõu Veterinaar- ja Toiduametile. Samuti esitatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Kaupmeeste Liidule, Eesti Leivaliidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Kalaliidule, Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidule.